

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{3}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Discite monifi.

Știut este, că unioniștii anglezi sunt împotriva cei mai înverșunați ai autonomiei (homerule), ce se cere cu atâta zor pe sama Irlandei. Cu atât mai importante sunt deci enunțările fostului premier conservativ Balfour, cari le-a făcut de unăzi în Nottingham într'o cuvântare mare despre păcatele Angliei împotriva Irlandei, cari păcate au contribuit foarte mult la silința Irilor de a dobândi homerule. Deja și întru începutul cuvântării sale a declarat Balfour: »Cestia irlandeză există. Asta nu se poate contesta, și ea nu se poate rezolvi prin cuvintele aspre, ce se rostesc de o parte și de cealaltă.» Apoi zugrăvește expremierul unionist greutățile, ce se pun în cale rezolvirii, și continuă:

»Unde e dar greutatea? Ea există, și să o spunem fără de încunjur, ea are să se reducă la noi, ori doară ea este întreagă din vina noastră. Nenorocul, ce a stăpânit în raporturile dintre Anglia și Irlanda, după părerea mea a fost singura pricină, că sentimentul național al Irilor recuză a se contopi cu regatul unit fără de a-și jertfi identitatea, în ce chip sentimentul scoțian fără de a-și jertfi identitatea a fost absorbit de comuniunea cu Anglia. Și ne caută, să mărturisim, că aceasta are să se reducă la confiscări, la vecinicele lupte, la certele religioase, la legile penale, la masacrări, și deși nu în măsură așa mare, la șovăirea îndelungată întru a da emancipare catolicilor și la respingerea sfaturilor lui Pitt și Castlereagh din vremea uniunii. Când Anglia se apropria deci de Irlanda, nu avea naționalitatea împotriva sa. Asta are să se exprime altmintea: Greutatea e acolo, că purcederea și purtarea Angliei în Irlanda a produs proprie naționalitatea Irilor. Ea în poporația catolică a Irlandei a deșteptat mai

mult ori mai puțin limpede aducerea aminte de separările acestea, de despojarile acestea și de legile acestea penale. Poate că va zice oare cine, că Irii poartă o parte a vinei, dar asta aci n'are de a face; ei a bună samă își aduc aminte de *nedreptăți suferite*. Ei simțesc, că în anglizarea Irlandei au fost tractați ca o *minoritate dușmană*, și prin neapărata și fireasca reacție s'au obicinuit a se considera de minoritate asuprită. Poate că am spus-o aceasta prea pe scurt, dar asta e rădăcina tuturor greutăților. Sentimentul național al Irlandei se împotrivesc ori cărei alăturări cu purcederea Scoțianilor, de oare ce spre nefericire în partea cea mai mare din vina noastră, deși nu de tot din vina noastră *am tractat Irlanda așa, cât în Irlanda s'a născut acel sentiment antianglez, carele ne pricinuește greutăți așa de mari*. Nu folosește nimica a micșora ori a tăgădui aceasta, căci o vedem, el este destul de puternic spre a ne fi foarte neplăcut.»

Așa dar până și unioniștii anglezi își bat pieptul și mărturisesc, că Irii au fost tractați ca o minoritate dușmană, și că li-s'a făcut nedreptate mare. Anglia a învățat din istoria proprie. Acum pe încetul înțelege, cât de bine ar putea să folosească forțele, cari din vina sa le-a ologit pe insula verde. Irlanda e o țară rodnică și totuși se depoporează tot mai mult prin emigrări; ea în Statele unite din America s'a trezit spre o viață nouă înfloritoare, pe când. acasă colibile sărăcicioase se ruinează, și marii proprietari anglicani cei bogați din lipsa de lucrători sunt nevoiți a lăsa o parte a pământului nelucrată. Și Irlanda, în parte chiar din pricina, că fiii ei acasă nu-și pot câștiga pâinea, totuși submăistrează pe sama armatei angleze de pe uscat și de pe mare procente așa de mari, cât deja mulți bărbați de stat anglezi întru neîncrederea sa față cu Irii au început să se îngrijoreze. Cestia ir-

landeză se impune deci cu forță, ea cere imperios rezolvire. Paguba economică, ce a pricinuit-o ea imperiului întreg, a ajuns, să fie destul de mare, aceasta o simțesc Anglezii tuturor partidelor. Și la aceasta se mai adaugă deschilnit, că în vremile acestea de crize neîncetate numai o putere înlăuntrul său desăvârșit unită și închiegată poate să privească liniștit în viitor. De aceea cearcă Anglia acum mijloace și căi spre a lega de sine Irlanda mai strâns și nu se spăimântă nici chiar de mărturisirea vinovăției sale și va să se îndrepte și să repareze nedreptatea, ce a făcut-o Irilor.

Asta e nemeza istoriei, ori mai bine zis, a legilor excepționale și de asuprire. Jurnale franceze nu de mult au arătat situația neplăcută, în carea Rusia cu nebuna sa politică polonă s'a străpus chiar în zilele conflictului austro-rusesc. I-a căutat, să mute pe ostașii poloni în garnizoane depărtate, pe când dincolo de stâlpii negri galbeni regimente polone întregi ardeau de dorul de a se lupta cu Rușii spre a-și răsbuna pentru cruzimile săvârșite asupra națiunii lor și spre a elibera Polonia rusească. Urmară apoi admoniții înteițitoare la adresa guvernului rusesc, ca el să se înțeleptească, să facă Polonilor parte de o tractare mai vrednică și să le concedă autonomia cu un vicerege propriu. Dar Francezii predică surzilor. — Cu politica sa polonă Rusia se păgubește pe sine însăși; dar la conștiința faptului acestuia va ajunge ea, când va fi prea târziu ori aproape prea târziu. În Rusia încă s'au sculat deja Balfouri și în interesul propriu al imperiului au cerut pe sama Polonilor dreptate; dar silința le-a fost înzădarnică.

Și în Ungaria? Nefericita de ea nu naște Balfouri, ci imperialiști îngânfați și nemeși, cari pier, dacă n'au iobagi.

Procesul Lukács—Désy. Se știe, că actualul ministru prezident a fost considerat în totdeauna ca unul, dela care fosta coaliție poate aștepta mult. Indatăce a fost numit în locul lui Khuen Héderváry patruzeci și optiștii așteptau, că Lukács va jertfi partida lui Tisza și se va apropia de coaliție, care voia să ajungă cu tot prețul la putere. Lukács însă cunoscându-le aptitudinile din alt loc, nu le-a dat nici o atenție. Și când a pus pe biroul Camerei proiectul reformei militare și coaliția a început obstrucția, Lukács i-a dat afară pe cei renitenți fără multă vorbă.

Patruzeci și optiștii decepționați, au căutat atunci ea să se răsbune în alt chip. Broșuri au început să apară și articole, în cari prim-ministrul era numit escroc, panamist, hoț etc. Iar când deputatul kossuthist Désy Zoltán a zis într-o adunare din Budapesta, că Lukács e panamistul cel mai mare al Europei, Lukács a apelat la judecatorie, care a ridicat apoi acuza de vătămare de onoare împotriva lui Désy.

Désy a cerut, ca să-i fie îngăduită documentarea aserțiunilor sale. Judecătoria a admis.

În 17 și 18 n. s'a ținut pertractarea în acest proces monstru. Tribunalul a provocat pe acuzat ca să probeze ceea ce a afirmat despre prim-ministrul Lukács.

Désy a spus atunci, că ministrul și-a vândut casa din Zlatna prin intermedierea unei bănci din Alba-Iulia cu 90.000 cor. statului, care în realitate nu prețuiește mai mult de 15.000 cor. A încheiat contracte cu Banca maghiară dela care a primit 4 milioane 800 mii pe care le-a dat partidului muncii spre scopuri de alegere, asemenea a întrebuințat bani spre scopuri de alegere încasăți pe urma închierii contractului cu loteria de stat etc. Judecătoria n'a admis

probarea în aceste din urmă cazuri zicând, că acestea nu s'au ținut nici atunci de resortul ministrului de finanțe. A admis însă probarea privitoare la vânzarea caselor din Zlatna.

Văzând Désy și apărătorii săi, că tocmai partea cea mai senzatională a procesului este delaturată prin sentința Tribunalului, a renunțat a să mai apără și astfel a fost judecat la o lună temniță, 400 cor. amendă, și suportarea speșelor procesuale. Procesul a făcut enormă senzație în cererile politice maghiare, iar șefii partidelor opoziționale publice declarăți unul după altul în care acuză din nou pe ministrul-prezident de ceea ce petrecute, cerând ca și ei să fie puși sub acuză.

Hajdudorogh croătesc. Impotriva intenției guvernului maghiar, de-a înființa o episcopie nouă în Fiume, s'a ridicat deodată întreaga opinie croătescă. Societăți și adunări au protestat împotriva ei, iar episcopatul croat a intervenit la Roma cu atâta energie, încât guvernul a trebuit să se retragă. Ba pentru liniștirea spiritelor tulburate a trebuit ca însuș nunciul papal din Viena să intrevină, adresând o telegramă direct arhiepiscopului din Zagrab, în care desminte laconic șvonurile despre înființarea noii episcopii. Episcopia intenționată era să fie pusă în coasta croaților. Fiume e supus jurisdicției episcopului catolic din Zeng și de acesta voiau să scape coloniile italiene și maghiare din Fiume.

+ Corespondințe.

Școala gr. catolică din Iara.

N'am încetat deplin a aduce la cunoștință obștească nelegiturile săvârșite de pu-

ternicii zilei, față de școala românească din Băișoara, și acum din nou sântem siliți a da în vileag și a infiera cu disprețului rușinei pe aceeași puterile și zilei pentru mișelă. comisă față de școala românească din Iara de jos.

Dacă recordul dorit de vrășmașii de marte ai școlii românești din Băișoara, acolo nu s'a putut ajunge, stându-le în cale zidul de granit al trezviei și conștiinței de sine a vrednicului popor; au socotit de voie de nevoie a lăsa deocamdată „brava Băișoară” și a se răpusti cu aceeași furie asupra Ierei de jos, care poate va fi mai slabă de inger.

Ocaziune binevenită de a să acăța și de școala din Iara a dat Băișoara. În timpul frecărilor și al destrăbălărilor din Băișoara, mai mulți părinți din Băișoara și-au trimis băeții la școala românească din Iara. Școala din Iara a fost provocată ca imediat să alungă pe toți pruncii [49 la număr] din Băișoara ce ceacă a se inserie acolo.

O astfel de poruncă nebazată se înțelege că a fost respinsă de școala din Iara. Și care a fost urmarea?

Urmarea a fost că școala din Iara au închiso pe motivul că nu e uscată.

Înainte de a primi pe pruncii din Băișoara, școala era uscată deajuns, ba a și funcționat o lună de zile.

Trebuie că teribile plămăii [ca smei din poveste] au avut pruncii din Băișoara, cari cu sufletul lor puternic au amezit păreții școlii din Iara, de nu dă Dumnezeu să se mai uște.

Oare cum se poate de școala din Iara făcută după plan de același inginer, din același material ca și cea din Băișoara, și care a fost terminată înaintea celei din Băișoara, și totuși cea din urmă acum funcționează, și e tare bine uscată, pe când cea

FOIȚA.

Episcopul Grigorie Maior.*)

Departa peste țări și mări răsună azi dangatul de clopot și în haină de sârbătoare s'a îmbrăcat sf. noastră biserică. Din bisericuțele smerite, ca și din catedralele pompoase cântări de lauda se înalță azi spre bolțile albastre, limbile pământului preamăresc pe cei trei mari ierarhi și „căpeteniile învățătorilor”: Vasile Cel Mare, Gregoriu Cuvântătorul de Dzeu și Ioan Gurădeaur.

Genii încunjuțați de aureola sfințeniei, ei au intrat în viața lor fără pribană tot ce minte omenească poate închipui mai sublim și mai înalt. Prin rostul științei profunde și prin farmecul graiului de auri au apărut biserică lui Hristos de valorile cutropitoare ale ereticilor, păzind neatinsă strălucirea învățăturilor Mântuitorului și ombland pururea pe calea spinoasă a virtuților s'au ridicat între aleșii lui Dzeu, dobândind cununa de sfinți.

Cuvine-se dar, ca toate sămânțele pământului, cu un vers să-i preamărească, dar mai ales se cade să o facă poporul româ-

nesc. Pentru noi Români cei trei mari dascăli ai lumii sunt de o importanță deosebită: ei sunt patronii gimnazului nostru, ei sunt păzitorii binevoitori ai acelor institute, cari cu glasul de tunet al luminării au strigat neamului adormit pe veci un miraculos deșteaptare și el s'a deșteptat.

Eroii dragostii de lege și neam, crescuți în cetatea eternă, acei ostași sărați dar luptători neînfricați din oastea celui dintre sfinți Parintelui nostru Vasile cel Mare, cari cu jertfe nespuse au ridicat aceste sfințe școli, le-au închinat celor Trei mari învățători ai lumii, pentruca, întocmai ca ei, cu armele credinței și științei aveau să predice Evanghelia învierii și împărăția luminii, poporului nostru cutropit de valorile barbare ale întunerecului secular.

A păstra cu evlavie și scumpătate amintirea acestor mari apostoli, cari prin școlile acestea au turnat viața nouă în trupul amorțit al poporului nostru este cea mai elementară datorie a noastră, căci scris este: un neam, care nu cinstește pe cei mai mari ai săi, nu vrednicește să-i aibă, nu-i vrednic să trăiască.

De aceea în clipele acestea înălțătoare, când prin prăznuirea patronilor școlilor noastre sărbătorim învierea neamului, cuvine-se să lăpădam toată grija cea lumească și sufletele noastre să le lasăm departe să zboare în negura vremilor uitate, ca să aducă tributul nostru de iubire și recunoștință: eroi-

lor mântuirii noastre. Mari și străluciți sunt ei cu toții, căci fie ca episcop, fie ca dascăli ori călugări, unni scop sfânt și-au închinat întreaga viață, dar în momentele acestea cu deosebire se cuvine să reîmprospetăm memoria aceluia, asupra căruia pe nedreptul mai mult începe a-se aștene vâlul uitării, amintirea aceluia, care ziua de azi a făcut sârbătoare în doi sfântă pentru noi și în chipul acesta prăznuită: amintirea episcopului Grigorie Maior. El mai mult decât oricare altul se cade să fie preamărit în ziua de astăzi, căci pe el l-a ales Dzeu să fie cel dintâi călugăr al mănăstirii și cel dintâi dascăl al școlilor și mai apoi patronul lor. Mare și binecuvântată, grea și sfântă chemare și tot așa de strălucit și minunat e și modul, cum a știut-o el înțelege și îndeplini.

* * *

Fiu de preot unit, din Sărvad (cott Solnocului de mijloc), născut la 1714, Grigorie Maior deja de tânăr era condus de ținta măreață, pe care cu statornicie de feră urmărit-o în întreaga lui viață: a servi lui Dzeu și neamului; între orice fel de împrejurări și cu orice jertfe.

Ținta aceasta mare și sfântă a fost steaua magică, care l-a însoțit totdeauna, luminând cărările pașilor săi cu strălucirea idealului, steaua, care i-a trimis raze de mângâiere în întunerecul închisorii și care în vremuri mai hune i-a deschis orizonturi

*) Discurs rostit de Augustin Popa student în cl. VIII gmn. cu ocaziunea festivităților dela Trei Sfinți.

dintâiu e închisă ca umedă și ca stare inhabitabilă?

Cum se explică faptul acesta? Foarte ușor! Lupta pe moarte pe viață a bășorenilor și deputația condusă de avocatul Dr. Ioan Giurgiu la ministrul cultelor, numai decât a uscat părății umezi [de umezala națională] ai școlii, din Băisoara.

Școala din Iara până acum nici timpul nici focul produs din lembele uscate din valea Ieri și urantele Săcelului nu au putut usca.

Ba paremișă că nici gazul dela Șermăsel nu ar putea usca aceea școală, acum în timpul de iarnă! Oare cu nimic să nu se poată usca aceea umezala? Ba da! Singur cu suflul cald al pretorei din Iara!

De aceea leg de sufletul pretorului nostru Lucaciu din Iara, să ia bine sama și să pipae pulsul pretorei! Și când va vedea că suflul cald va trece peste 42 grade să bată 3 mătâni și să zică rugăciunea de mulțumire a lui Simion bătrânul: „Acum slobozeste Doamne pe robul tău” etc. și să alerge grabnic la școală și va vedea părății școlii uscați ca iasca.

Numai astfel se uscă școala din Iara! E de dorit ca tot creștinul român, se înalte calde rugăcuni la tronul cereșc, ca cât mai în grabă să se usce școala din Iara, ca nu cumva umezala groasă din părăți să tragă și la alte școli din jur! Iar până la deschiderea respectivelor școli din Iara, gurile uscate ale copișilor lipsiți de învățatură, din Octombrie până în prezent strige dreaptă răsplătire la cer, și dreptul Dumnezeu asculte rugăciunea lor.

Înșenilor le recomandăm cu căldură, să iee de pildă pe bășoreni și atunci isbânda va fi pe partea lor.

Coresp.

Msgn. Netzhammer la Blaj.

Miercuri seara a sosit la noi Escel. Sa *Raymund Netzhammer*, arhiepiscopul catolic de București. Preasfinția Sa a venit la Blaj spre a cerceta pe Escelența Mitropolitul nostru. Joi dim. Msgn. Netzhammer a ascultat sf. liturgie în biserica catedrală, unde a rămas plăcut atins de frumoasele noastre cântări. Mai târziu însoțit de păr. canonic Dr. Vas. Sinciu a vizitat cu deamărunț toate instituțiile de învățământ și culturale, interesându-se de toate și luând parte și la cursuri.

La orele 1 Ilustr. Sa păr. prepozit *I. M. Moldovan* conduce înaintea Escel. Sale Arhiepiscopului de București, preoțimea gremială și într-o călduroasă cuvântare îi prezintă omagiul clerului, mulțumindu-i de faptul că a cercetat Blajul și îi mulțumește pentru multele și prețioasele servicii făcute bisericii unite. Msgn. Netzhammer rămâne viu emoționat pentru elogiile ce i-se fac, de cari mulțumește cu căldură, i-se prezintă apoi toți cei prezenți.

În onoarea înaltului și distinsului oaspe, Escel. Sa Mitrop. Victor a intrat în masă 40 persoane, la care au luat parte membrii venerabilului capitol, profesori și preoți din gremiu. Esc. Sa ridică păharul în cinstea Preasfințitului său oaspe și relevă și din a sa parte înalta ocrotire și solitudine pe care Arhiepiscopul de București o are pentru biserica noastră în general și pentru credincioșii uniți în special. Cuvintele Esc. Sale Mitropolitului sunt des întrerupte de acuzările celor prezenți. Dăspunzând Msgn. Raymund, declară, că nu și-a făcut decât datoria și are cea mai bună nădejde, că având concursul neobositului protopop Dr. Ioan Balaa preotul unit din București, va putea în scurtă vreme face și mai mult,

descoperindu-ne că se ocupă cu gândul, de a mai ridica încă o biserică unită în București, fiind aceasta neîncăpătoare pentru miile de credincioși, ce avem la București. Aclamații unanime erump la adresa Escelenței Sale.

Joi d. a. și Vineri dim. Arhiepiscopul și-a continuat vizitele pe la Institutele noastre. Ca ceva interesant însemnăm aici, că Escelența Sa a asistat Joi d. p. la 4 ore la împărțirea pâneli, ce să dă studenților.

Cu acceleratul de 9½ dim. Escel. Sa a părăsit Blajul, lăsând între noi cea mai admirabilă impresiune. Rap.

Reviste.

În numele crucii. Războiul împotriva turcilor l-au început confederații în numele crucii. Manifestul scris de țarul Ferdinand al bulgărilor e plin de numele Sfintei Treimi, de frații ce gem sub jugul păgânilor, de biruința dreptății, păcii, Sfintei cruci. Asemenea a glășuit și Petru al Sârbilor, Nichita al Muntenegrului și George al Greciei. Toți au dus cu sine pacea creștinească și dorul de a mântui pe frații lor de sub împărăția păgânilor și de a inaugura pe pământul turcesc spiritul toleranței, al iubirei creștinești — al crucii.

În schimb, spun aceia pe cari i-a prins primejdia războiului în peninsula balcanică, că nu a băntuit

largi, îndemnându-l la fapte mărețe; ea a fost farul luminos, la privirea cărui se înviorau puterile lui sleite de valurile luptei grele.

În urmărirea acestei ținte el, după ce „cu destulă lipsă și străinătate” termină studiile inferioare în Ungaria și Cluj, veni la Blaj, unde marele mucenic și „adevăratul părinte al Românilor” episcopul I. Klein îl trimite la Roma, în colegiul „de Propaganda fide” în anul 1740.

Cei 7 ani de muncă neadormită — petrecuți în Roma — au format pe deplin sufletul lui mare pentru opera gigantică, la îndeplinirea căreia era chemat.

Sub cupolele păzite de spiritul stului Petru a prins rădăcini trairnice în inima lui credința în Dzeul puterii și iubirii, care „a păzit cu mână tare, pe Români, poporul său”.

Umbrele martirilor cu glasul lor tainic l-au învățat să umble cu statornicie pe cărările împodobite cu florile binemiroșitoare ale virtuților, fără a se teme de schimbările sortii.

Mintea lui era cu mult mai înaltă, inima cu mult mai simțitoare, decât să nu priceapă glasul magic al eroilor, cari au făcut din Roma stăpâna lumii. El a înțeles, că Roma lui e poporul desmăstănit din umbra Carpaților. Și a început atunci a-și iubi neamul din adâncul inimii, cu iubirea aceea sfântă și nemărginită, care nu cugetă la

sine, nu caută răsplata, ci jertfește. A început ai iubi originea glorioasă, pe care zilnic i-o vestea columna lui Traian, a iubi trecutul cu suvenirile lui triste, talmăcite în plângerea jeluitoare doine și a crede în un viitor mai bun, pentru înseninarea cărui hotărât era a-și cheltui toată puterea.

Astfel pregătit, după ce luă doctoratul în teologie și filozofie, se relătoare la Blaj, unde intră el cel dintâi în mănăstirea sitei Treimi, numai atunci terminată. În chipul acesta Maior ajunge cel dintâi ostaș din societatea aceea cuvioasă, care prin uriașa sa muncă dezvoltată pentru biserică și neam și-a asigurat un titlu de glorie neperitor în analele neamului nostru.

Un câmp de muncă pe cât de vast, pe atât de greu se întindea acum înaintea lui. Era un câmp larg, cât întinderea neamului românesc, deasupra cărui pluta o mare de întunecare nepătruns. Dar el n'a văzut stâncile, cari stau în fața planurilor sale, ci condus de lumina idealului a aflat căile cele mai potrivite, ca să mântuiască pe cei cupriași în întunecul haosului. Ascultând șoptele inimii sale, el s'a apucat de muncă cu diligență rară.

Se lucra atunci la ridicarea școlilor și „nu se poate spune câtă nevointă au pus spre întemeierea lor Grigorie Maior” — ne spune Samuil Klein. — Căci dacă a văzut el, că întunecul de veacuri acopere strălucirea acestei soare dătător de lumină, al

cărui rost ochii șioși ai norodului nu-l puteau pricepe, n'a stat un moment pe gânduri. A apucat carja de apostol și pe ploale și pe vânt „în frig și în zădăf, în foamă și în sete”, a cutrierat munți și văi, a străbătut în satele împărățite sub poale de munți și a cercetat cătunele adăpostite la umbra retrasă a codrilor, aprinzând în colibele întunecoase candela sfântă a iubirii de neam și dorul de învățatură, vestind pretutindeni Evanghelia păcii și a luminii și adunând din toate părțile copii la școală. În urma strădaniei lui școlile din Blaj s'au deschis cu acel număr frumos de școlari, care a hăgat în grijă pe străini.

La 1754 fiind denumit de „învățător limbilor și după vreme și putința științelor” — „deloc am început eu cel dintâi — cum spune Dânsul — a învăța copișii în școală buchile și frica Dlui”.

Iată apostolul neobosit, iată dascălul mare, care cel dintâi a învățat pe copii desmăstăniți at iobagilor înfrățiți cu glia buchile și frica Dlui.

Nu este pe lume chemare mai ideală, nu este muncă mai binefăcătoare și mai sfântă, nu este operă vrednică de mai multă recunoștință, decât muncă dascălilor luminători de neorade. Ei sunt grădinarii, cari cresc și îngrijesc cele mai delicate și mai prețioase flori din grădina neamului: sufletele tinerelor generații; ei sunt ziditorii celui mai măreț și mai scump palat, pe care îl are un popor: palatul culturii naționale. [Va urma]

măcel mai înfricoșat dela venirea hunilor, ca și războiul creștinesc al slavilor de sud din peninsula balcanică. Ce cruzimi, barbarii sunt în stare să comită acești „cruciați“ om închipui nu-și poate. Un scriitor german a scos de sub tipar o carte, în care remarcă câteva „cazuri“ comunicate de martori oculari, vrednici de toată credința. Iată unele isprăvuri bulgaro-cruciate:

În satul Petrovo au fost siluite două fete tinere în prezența mamei lor. Aceasta neputând suporta, a pus mâna pe o pușcă și a puscat, ceea ce a fost signalul general a unei vărsări înfricoșate de sânge. Soldații au adunat toate fetele și femeile satului, le-au închis într-o baracă și au aprins-o. Toate au perit în chinurile cele mai îngrozitoare. În comuna Ciehcheti au îngropat soldații 10 fete tinere de vii... Iar o doamnă din Austria scrie fratelui ei:

Oameni, cari nu au făcut nimănui nimic și aveau poate singurul păcat, că sunt turci, au fost prinși și omoriți în chipul cel mai îngrozitor. Mohamedanii cei mai de frunte au fost ridicați noaptea din paturi, duși în cămașe înaintea „tribunalului“ judecați la moarte fără a fi ascultați, apoi împunși cu baionetele în foale și cu patul puștii zdrobiți ca și câinii. Au fost între ei de toată etatea și condiția. În noaptea cea dintâi au fost omoriți 35 în a doua 15 etc. În Seres turcii s'au apărat și au împuscat doi soldați. Oficerul a scos atunci orologiul și a zis: Acum sunt 4 ore. Până mâine la 4 puteți face cu turcii, ce vreți. Bestiile au omorât în 24 ore 1200 de turci, iar după alți 1900.

Iată cruciadele sârbo-bulgare în adevărata lumină.

Pagini științifice.

CUCERIREA VĂZDUHULUI.

II. Baloanele cu cârmă.

Cum am amintit și în tratatul precedent baloanele nu se înalță direct în sus, ci sunt purtate de curenții din atmosferă peste diferite regiuni. Calătorii din baloane fără cârmă numai cu mare greutate își pot găsi — urcându-se din un strat al atmosferei într'altul — curenții care să-i ducă în direcția dorită de ei. O astfel de „cârmuire“ asemănătoare cu cea a vântrelelor dela vechile corabii nu puteau să mulțumească omenirea. Se căuta un mijloc de a se putea prevedea balonul cu cârmă proprie.

Astfel la anul 1852 Giffard construiește un balon de forma țigării (ca astfel în decursul înaintării să nu întâmpine balonul o rezistență așa mare) și-i aplică o elice. În-vărtită de o mașină de vapor, elicea se înșuruba în aer trăgând după sine întreg aparatul. Dar aparatul acesta — nici pe vreme de tot liniștită — nu putea înainta cu o înălțime mai mare de 2—3 m. pe secundă, așa că nu se putea opune, decât unor vânturi de tot mici.

Un pas înainte au făcut la anul 1884 ofițerii francezi Krebs și Renard. Meritul lor e, că aparatul și l-au construit în formă de pește, ca astfel să poată despica aerul cu mai mare ușurință. Cârmă era ca aceia a bărcilor pe apă. Aparatul era provăzut cu un motor electric și înainta cu o înălțime de 5—6 m. pe secundă.

Baloanele cu cârmă, numite și dirijabile, iau un avânt deosebit deodată cu inventarea motoarelor de benzină (explozive), având acestea o greutate cu mult mai mică, decât celelalte motoare.

Provăzându-și aparatul cu un astfel de motor lui Santos Dumont i-a reușit în anul 1901 să încunjure în aer turul Eiffel din Paris, câștigând premiul de 100.000 franci, pus de către mecenatele Deutsch de Meurth.

Reușita lui Santos Dumont se datorește în mare parte faptului, că el a construit — în defectul solidității — toate părțile aparatului cât se poate de ușoare.

Nu așa a făcut însă inginerul Julliot, care și-a construit aparatul cât se poate de solid, luând în considerare atât legile aerostaticii, cât și cele ale aerodinamicii. El a ajuns mai întâi la idea, cum se poate asigura, cu ajutorul unor planuri de pânză stabilitatea aparatului în contra curenților din aer și cum se poate balonul înălța și coborî fără să slobozim gaz din balon, ceea ce ar schimba forma balonului și astfel balonul nu s'ar putea opune, nici curenților formați în aer chiar de înălțimea de 45 km. pe oră a balonului. Inconveniența acesta Julliot așa îl delătură că partea inferioară a balonului o construiește din material rigid iar în launtrul acestei îngrădiri rigide mai aplică un balonaș compenzator. Tot Julliot suprimă prin o atârănare potrivită mișcările prea brusce ale navei aeriene. Succesul dirijabilului La Patrie și a urmașului său La Republique, construit tot după aceste norme, au adevărit într'un mod strălucit nădejdele legate de acest sistem de construcții. Așa La Republique a făcut cu un motor de 70 cai putere și cu o înălțime de 50 km. pe oră un drum de peste 200 km.

Nu detrage nimic din meritul construcției acestor dirijabile, faptul că amândouă au fost nimicite în câte un accident. La Patrie a fost smuls de cârmă un uragan din mâinile soldaților ce se sileau să-l țină la pământ. Vântul l-a dus peste Irlanda, către America de nord, unde i-s'a pierdut urma. Iar dirijabilului La Republique avariindu-i-se ventilele de siguranță, i-a plesnit învălitoarea, cauzând tot odată moartea celor patru călători din navă.

Sistemul acesta a lui Julliot, numit și sistem semirigid, formează tipul francez al dirijabilelor.

Față de acest tip Germanii încă își au 2 tipuri: unul întrupat de inginerul Parseval, cu balonaș compenzatoare, dar neavând

nici o parte rigidă a învălitoarei. Celalalt e tipul rigid al baronului Ferdinand Zepelin, constător din mai multe balonașe cuprinse toate într'un cadru de aluminiu învălit cu pânză.

Dar toate acestea trei tipuri de dirijabile chiar în împrejurări favorabile nu pot înainta cu o înălțime mai mare de 10—14 m. pe secundă (40—50 km. pe oră).

N. Negruțiu.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Dșoara Eugenia Pop a daruit bisericii nouă din Riciul de câmpie o perină de divan lucrată de dânsa în preț de 50 cor. Curatorul bisericesc din Riciul de Câmpie îi mulțumește.

Convictul diecezan din Lugoj a aranjat în 15 crt. o reușită festivitate, în onoarea P. S. Sale Episcopului Valeriu sub conducerea Cl. D. Dr. V. Birlea, prefectul Convictului, cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, de Dr. V. Birlea.
2. „Moartea vitează“ de Muzicescu, cântată de corul băieților.
3. „Onvieții și Bica“ de G. Gârda, declamată de V. Peta.
4. „Dorul meu“ de V.-B. cântată de corul băieților.
5. „O epistolă dela musulim-selo“ de G. Coșbuc, declamată de I. Niciu cl. VI.
6. „Pescarul“ de Chiriac, cântată de corul băieților.
7. „Hora“ de V.-B., cântată de corul băieților.
8. „Hal mai tare om din lume“ de V. Viad, Delamarina, declam. de V. Peta cl. IV.
9. „Țara mea“, cântată de corul băieților.

Punctele din program nu fost executate spre deplina mulțumire a publicului lugoian care în frunte cu noul lor *Părinte* și *Păstor* prin prezența la aceasta festivitate au încurajat silințele tinerilor internști, cari sub conducerea zelosului lor prefect și măiestru Cl. D. Dr. V. Birlea au vrednicit aplauzul și plăcerea tuturor.

La sfârșitul programului P. S. Sa Episcopul cu cuvinte blânde isvorite din cea mai ferbiute dragoste părintească, îndeamnă tinerimea „*vuitoarea Sa inteligentă*“ la purtare bună, ascultare și muncă continuă, ca cu timpul să poată fi membrii folositori bisericii, patriei și neamului nostru.

De încheiere elevii convictului greco-oriental din Lugoj, încă au cântat cu corul lor câteva pieze foarte reușite.

Concurse. Cu terminul de 23 Februarie n. se pun în concurs următoarele stațiuni docentale, respective cantor-docentale din dieceza Gherlei. Tractul Crasnei: Stațiunea docentala din Cizer; Tr. Buzei: Stațiunea docentala Aranyosszentmiklós; Tr. Giulei: Stațiunea cantor docentala Șinteu și din Tr. Valcaului: Stațiunea docentala Aleus.

Hymen. Octavia Damian și Sabin Solomou anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, care va avea loc Duminecă în 23 Februarie n. în biserica gr. cat. din Oraștie la orele 12 a. m.

Naționalitățile din Ungaria după statistica mai nouă a statului. După statistica din urmă sunt în Ungaria: Maghiari 10,050,674 (în anul 1900 au fost 8,742,301), germani 2,037,435 (1900 = 2,135,181), români 2,949,032 (1900 = 2,799,479), slovaci 1,967,970 (2,019,641), ruteni 472,587 (429,587), croați 1,836,162 (1,682,104), sârbi 1,106,472 (1,048,645); alte naționalități 469,254 (397,761).

Adunarea Patriei. În 11 Februarie a. c. și-a ținut „Patria” din Blaj, adunarea generală, cu care ocaziune s'au întrunit 39 acționari, cari au reprezentat 1604 acțiuni cu 187 votari. În vorbirea de deschidere prezidentul adunării generale dl canonic dr. Isidor Marcu, a accentuat situația financiară favorabilă, în care se află institutul, pe lângă toată criza generală, care bântuie în țara întregă. Venitul anului de 135,118-17 cor. adunarea generală, decide unanim să se împartă astfel:

Dividendă și supradividendă	66,000—
Fondului de rezervă	35,756 92
Tantieme	21,573—
Scopuri culturale	6,457-12
Fondului de pensii	5,380 93

Din suma destinată pentru scopuri de binefacere și ulterior să se dea: Fondului cultural arhidiecezan 2500 cor. Ven. Consistor pentru școlile din loc 500 cor. Restul rămân la dispoziția direcțiunii.

În direcțiune au fost realeși dl canonic dr. Isidor Marcu și dl protopop George Bărbat. Iar în locul rămas vacant de regretatul medic arhidiecezan dr. Alexandru Pop, s'a ales dl medic cercual dr. Eugen Solomon.

O conversiune făcătoare. Deună zi a murit în Petersburg notarul Dwojetskii. Se născuse din părinți jidani, dar în vrâsta de 35 ani trecuse la ortodoxie, numai ca să și asigure poziție și vază, dar de altminteră „a rămas pururea ca jidov.” Din averea sa a dotat diferite instituții jidovești, și a rânduit să-l îngroape în cimitirul jidovesc. „Alles fors Geschäft!” în Rusia ca și în fericita Ungarie.

Cărți poștale nouă. În locul cărților poștale de tot felul, cari se află azi în circulațiune, în Ungaria, se vor introduce pe rând, alteledupăce — se înțelege — se va epuiza cvantumul existent. Cărțile poștale simple, sau cu răspuns (duple) precum și cele internaționale vor rămânea la aceeași mărime dar se vor deosebi de cele actuale prin aceea, că partea rezervată pentru adresă va fi împărțită printr-o linie pezișă în 2 jumătăți, dintre cari una va fi destinată pentru adresă, iar cealaltă va putea fi folosită pentru scris. Coloarea acestor cărți poștale va fi galbenă-deschisă. Pe partea de adresă desenul insigniei statului, tipăritura și semnul mărcii poștale vor fi, la cele pentru circulațiunea internă: de culoare verde închisă intențivă iar la cele internaționale: roșu intențiv. Cărțile poștale închise de 6 și 10 fileri se vor fabrica în culoarea de până acum (sură vineție) dar liniile de perforare — pe la margini — nu se vor întretăia. Coloarea coroanei, a textului tipărit și a mărcii poștale pe partea de adresă va fi: la cărțile poștale închise de 6 fil., verde iar la cele de 10 fil. roșie, cum e și la cele de azi. Pe cărțile poștale nouă cuvintele: „Magyar királyi posta” nu vor mai obveni.

Datorința preotului de a celebra în Dumineci și sărbători. În „C. Adevărului” dela Mănăstirea Prislopului la rubrica pastorală „Datorințele preotului de a celebra în Dumineci și sărbători” se susține că dacă în Dumineci și sărbători preotul nu satisface datorinței de-a celebra s. Liturghie pentru popor în alte zile nici nu e obligat, nici nu poate satisface aplicând în altă zi. Dar aceasta este în contradicție cu răspunsul s. Congreg. Conc. dat sub 14 Decembrie 1872, care sumă: Parochum die festo a parochia sua legitime absentem satisfacere suae obligationi missam celebrandi pro populo suo, in loco ubi degit, dummodo ad necessarium populi commoditatem alius sacerdos in ecclesia parochiali celebret et verbum Dei explicet. Parochum vero, utcumque legitime impeditum ne missam celebret, teneri eam die festo per alium celebrari et applicari facere pro populo in ecclesia parochiali: quod si ita factum non fuerit *quam primum poterit*, missam pro populo applicare debere” adică dacă nu poate celebra s. Liturghie pentru popor în persoană ori prin substituit, în zilele prescise, atunci aestei datorințe este dator a satisface cât se poate mai curând. Aceasta își și are rațiunea, că ceea ce sunt dator, trebuie se împlinesc când mi-se poate, decât a nu împlini nici odată. Apoi dacă pentru stipendiu bun pot să amân celebrarea s. liturghii pentru popor pe altă zi, pentru ce să nu se poată și din altă cauză binecuvântată?

Sau dacă datorese cuiva o anumită sumă pe un anumit termen, oarecum e mai bine se nu i-o mai plătesc nici odată dacă n'am putut la termen, ori se i-o plătesc și mai târziu? Eu cred, că e mai bine și mai târziu decât nici odată. După pravila preotul numai atunci e absolvat de tot dela celebrarea s. Liturghii pentru popor, dacă la aceea nu sunt de față nici 10 credincioși — și cred, că aceasta dispozițiune e mai mult ca o pedeapsă pentru acea parohie unde nici 10 credincioși nu umbă la s. biserică. *Dr. Luca.*

Convocare. Pe baza hotărârii luate în ședința direcțiunii și în conformitate cu §-ul 44 din statute să convoacă prin aceasta a XIII-a adunare generală ordinară a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” pe Duminecă în 23 Februarie n. 1913 la 11 a. m., în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” (Strada Bruckenthal nr. 17, etaj). *Pant. Lucașu*, prez. director. *Victor Tordășianu*, secretar.

Șovinism în biserică romano-catolică din Ardeal. În adunarea catolicilor din Sibiu, nemulțumiți cu situația lor, au cetit între altele și o rugare a unei femei văduve de acolo. Aceea cerea în limba germană dela episcopul Mailath, ca să-i primească doi copii în institutul Theresian, căci altcum nu are nici o posibilitate de a și putea crește. Din cancelaria episcopoească însă îi vine la câteva zile rugarea nerezolvată înapoi cu un mic răspuns *Nem értem* — nu pricep. Femeia a rămas surprinsă de acest răspuns puțin magulitor pentru toți credincioșii de altă naționalitate a episcopiei Ardealului. Ce păcat, că i-a cunoscut numai acum pe arhiepiscopii din Alba Iulia.

Aviz. Doamna Vasile Stroescu a binevoit a dona Asociațiunii spre distribuire un uumar mai mare de exemplare din următoarele cărți:

Dr. Ioan Lupas, Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna. Iuliu Enescu, Cooperati-vele săsești. Dr. Ioan Mateiu. Din carnetul unui dascăl.

Aceste cărți se distribuie gratuit bibliotecilor Asociațiunii și bibliotecilor parohiale și școlare.

Cei ce doresc să primească cărțile de mai sus sunt invitați să trimită biroului Asociațiunii o cerere de 80 bani cheltueli de poștă, cari se pot trimite în mărci poștale. „Biroul Asociațiunii” Sibiu (Nagy-zeben) Str. Șaguna Nr. 6.

Eroism. Episcopul din Kanton în Sina a rugat pe arhiepiscopul din Montrealul Canadei, să-i trimită călugărițe, cari să poarte grije de Sineni leproase. Și a primit răspunsul: „Pe sama cererii Dtae am din toată inima neșovăitorul răspuns: Da! Am cercetat pe surorile noastre de immaculata concepțiune. Erau ca la 40. „Dragele mele,” le-am zis, „vă propun o problemă a jertfei și lăpădării de sine, dar o problemă frumoasă, măreață, o problemă a dragostii de aproape: E grija de mueri leproase. Veți, să vă hotărâți? Carea din voi e gata, să-și însușească problema aceasta, să se scoale.” Și s'au sculat toate 40. „Dorința Ți-sa plinit, și eu mă bucur de acesta.”

Cinema „Edison.” Dl Alexandru Marele, a inaugurat de câteva zile în sala otelului Univers o serie de reprezentațiuni de cinematograf. Putem să spunem cu multă bucurie că reprezentațiunile cinematografice ale dlui Marele sunt bine succese, norocos a-lese și frumos luminate. Ar fi bine ca publicul nostru să-l îmbrățișeze cu toată căldura, ca astfel încurajat sa ne poată de filuuri cari de cari mai alese. În Sâmbăta și Dumineca viitoare se va oferi privitorilor în mod excepțional plăcuta ocaziune de-a urmări interesantul film reproducând scenele din războiul independenței 1877 acompaniate de muzica militară din Alba Iulia.

Carte aprobată. Înaltul Minister r. ung. al cultelor și instrucțiunii publice, prin ordinul dela 10 Ianuarie 1913, Nr. 173,109—1912, a provăzut cu clausula de aprobare atât pentru școlile cari au cât și pentru cele cari n'au ajutor de stat manualul: **Constituțiunea patriei sau Drep-turile și datorințele cetățenești**, pentru școlile primare de Ioan F. Negruțiu. Ediția V. Balázsfalva, 1912. Prețul 60 fileri.

Necrolog. † Ioan Calin, protopop român gr.-cat. după lungi și grele suferințe, provăzut fiind cu sf. taine, a adormit în Domnul la 11 Februarie n. în anul 71 al vieții și 45 a fericitei căsătorii.

— † Alexandru Roșu, fotograf, după un morb scurt și greu și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului Lui în 10 Februarie n. în al 59-lea an al etății.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

M. Cosma. Brad. Ne mirăm că Dta ca gr. cat. ne poți pune astfel de întrebări, ba încă aștepti dela noi ca să-ți dăm îndrumări cum să a-juungi cu drept de vot în afacerile bisericii gr.-or.? Știi că ai haz! Ca gr.-cat. poți ști că nici obligamente, nici drepturi nu ai în afaceri de cult sau confesionale gr.-orientale.

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culti.

de
ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de
EMIL TATAR.
(Continuare).

Dacă regele ridică pe cineva la rangul de nobil, de aici nu urmează, că respectivul prin aceasta a fost primit în familia regescă. În familie orișicine prin adopțiune poate intra. Grația conferită prin botez îl nobilitează pe om în sensul acela, că omul botezat e primit în familia lui Dumnezeu, devine fiul lui.

Sacramentul botezului e adevărată adopțiune. Când s'a botezat Isus în Iordan dela Ioan, glas din ceriu s'a auzit zicând: „Acesta e fiul Meu cel iubit, întru carele bine am voit“. Când omul, carele de curând a venit pe lume, primește s. botez, ca și cum i-ar zice Dumnezeu: Omul sfințit prin botez nu e numai fiul oamenilor, ci și fiul meu. L-am distins cu elementul divin al darului sfințitor, nu-l pot lăsa pradă nimărui, îi primesc ca pe fiul meu adoptiv, care va moșteni fericirea mea.

Cunoști acum adevărata nobilitare dumnezeiască?

Omul, care e impresiunea grației sfințitoare deja în viața aceasta trăiește o viață dumnezeiască și are chezașia vieții eterne.

Despre un indian bătrân cetesc, că era de optzeci de ani când a primit creștinismul și botezul, dela un misionar, care ajunsese pe acolo.

După patru ani cineva l-a întrebat:

— De câți ani ești moșule?

— De 4 — răspunde indianul. — Nu te mira, — zise mai departe — căci vorbesc numai adevărul. În decurs de optzeci de ani am fost mort pentru Dumnezeu, pentru aceea, timpul acesta, nici nu-l socot între anii vieții mele; de 4 ani de când m'am botezat și trăiesc pentru fericirea cerească, de aceea pe dreptul am zis, că-s de 4 ani numai.

Indianul acesta a pătruns în spiritul religiunii creștine.

Prin grația sfințitoare, trăim o viață adevărat cerească, fericită.

Când vorbim despre sfințenie cei mai mulți oameni înțeleg sfințenia sufletului. Trebuie să știm însă, că grația sfințește întreg omul, întreg omul devine fiul lui Dumnezeu. Trupul nu e un apendice neînsemnat al omului, ci e un element constitutiv al naturii omenești. Fără trup nu ne-am putea numi oameni. De regulă, trupul se numește locuința vremenică a sufletului, aceasta după cum o luăm e adevărat și totuș nu, pe deplin adevărat. Trupul nu e numai locuința sufletului, ci totodată și soțul și apărătorul lui; atât în bine, cât și în rău. Nu putem primi, că trupul servește, că locuința a sufletului pe timp scurt, căci abstrăgând dela timpul morții, sufletul și trupul vor fi pe veci uniți.

Adevărul despre sfințenia trupului, este un adevăr revelat, și prin urmare trebuie să-l primim. Se pare, că și creștinii cei dătați și-au uitat de adevărul acesta, pentru aceea îi face atenție s. Paul, apostolul ginților în epistola I către Corinteni 3, 16: „Nu știți, că sunteți biserica spiritului sfânt și spiritul lui Dumnezeu locuiește întru voi?“

Vieța trupului este sufletul, acesta însă numai până atunci îl viază, până când se află în legătură cu trupul. Vieța sufletului e Dumnezeu, care face de viază sufletul prin grația sfințitoare. Însă Spiritul sfânt numai până atunci viază sufletul, până când grația sa rămâne în om.

Biserica încă e casă, ea toate celelalte case, însă fiindcă e destinată pentru lucruri sante și se săvârșesc în ea lucruri dumnezeiești, se numește casă sfântă, casa lui Dumnezeu. Și trupul omului, are aceleași proprietăți fizice și chimice, ca și corpurile animalelor, dar fiindcă în trupul omului se întâmplă lucruri mari și e destinat pentru scop sfânt și trupul omului îl putem numi sfânt. Dar trupul se sfințește nu numai prin botez, ci și prin s. cuminecătura, care deși este nutramântul sufletului, totuș varsă sfințenie și asupra trupului. „Tot celea mănâncă trupul meu și bea sângele meu, are viață vecinică și eu îl voi scula pe el, în ziua cea de apoi“. (Ioan, 6, 55).

Așadară însuș Dumnezeu ne spune, că prin s. Euharistie ni-se sfințește și trupul, pentru că pe acela, care primește trupul Domnului nu-l dă pradă putrejunii, ci îl viază în ziua judecării la viața eternă și fericită!

Moartea desparte deolaltă pe cei doi prieteni buni: trupul și sufletul; trupul putrezește și se desface în elementele sale! Sufletul merge înaintea lui Dumnezeu. Dar despărțirea aceasta nu e definitivă. La ziua judecării trupul e adus din nou la viață și unit cu sufletul va avea să trăiască o vecinie întreagă, căci trebuie să se știe, că omul întreg se mântuiește, adică atât trupul cât și sufletul.

Și apoi nu este iertat, că să desprețim aceea, ce Dumnezeu a destinat pentru eternitate.

Dacă Dumnezeu ar fi voit, ca să împopuleze ceriul numai cu spirite, ar fi trebuit să se oprească cu crearea ingerilor; Dumnezeu însă vrea să vadă în curțile casei sale și oameni, oameni constătători din trup și din suflet.

Fiind trupul omului sfânt, trebuie să ne purtăm față de el cu toată reverința, și da dovadă de o slăbiciune deosebită intelectuală acela, care se crede în drept, a dispune peste trupul său după cum voiește. Chiar și oameni necredincioși, până mai au un pic de simț de omenie, se poartă cu șială și reverință față de casa Domnului; cu cât mai mare reverință va avea să manifesteze sufletul pătruns de credință, față de biserica vie a Spiritului sfânt?

Așadară poartă-te cu reverință față de trupurile semenilor tăi. S. scriptură zice, că în împărăția lui Dumnezeu, „nu poate intra nimic ce e spurcat“ (Ier. 21,27) prin urmare nici sufletul și trupul întinat cu păcate nu are loc în locuința cerească.

Biserica lui Hristos înțelege importanța cea mare a trupului și de aceea chiar și față de cadavru se poartă cu toată reverința, îl înmormântează cu onoare mare în loc

sfințit și cimiteriile le cinstește ca pe unele locuri sacre.

De aici se explică și cultul ce-l dă biserica rămășițelor scumpe ale sfinților. Pentru că să nu le păzim aceste cu scumpătate, când odinioară trupurile lor vor străluci ca soarele în lăcașele dreptilor?

În deobște e cunoscut, ce preț mare are în ochii tinerilor trupul frumos. Să fi frumos! Câți tineri și cu deosebire câte fete nu visează și nu doresc această calitate?

Eu trebuie să-ți spun iubite cetitorule, că nu ai motiv de neliniște, pentru frumseța sau lipsa de frumseță a trupului; că ești frumos, sau ești pistru, adică urât, așa încât n'ai avea mari speranțe de a câștiga premiul prim la o emulație de frumseță, nu e vina ta și n'a atârnat dela tine; sunt sigur, că dacă ar fi atârnat dela tine, și-ai fi dat un trup și frumseța de așa, încât la soare să te poți uita, dar la tine ba.

Dar totuș soarta ca să devii frumos e așezată în mâinile tale; acum ești așa precum te-a dăruit natura, dar nu peste mult voi fi așa, precum însuși te faci!

Lucrul se înțelege adică astfel.

În viața aceasta, obrazul frumos de multeori te înșală, căci sub el se ascunde un suflet foarte urât. De multeori însă se întâmplă, că sufletul bun, frumos, oarecum și până e în viață, dă o strălucire minunată feței. O poți observa aceasta la copiii nevinovați și la bătrânii joviali.

Reflectarea frumseții și bunătății sufletului, chiar și pe fețele sbârcite ale bătrânilor e semnul schimbărilor, cari se vor întâmpla după moarte.

Nu e greu a te convinge despre sufletul urât al cuiva, căci acesta încă își înțipărește răutatea sa pe față, cu deosebire la oameni împetriți în păcate și fărădelegi.

Se povestește despre Leonardo da Vinci, renumitul pictor al cinei celei de taină, că la tabloul ce avea să-l pregătească nu găsea model, care să reprezinte pe Domnul Hristos. În sfârșit după multă umblare a găsit un om cu numele Petru Baudinelli, care era cântăreț, în biserica din Roma.

Au trecut ani, tabloul era gata, dar lipsia chipul lui Iuda. Găsește în urmă pe stradele orașului un om decăzut, ruinat, a cărui față mărturisise despre toată păcătoșenia și decadența lui, acesta bucuros ar fi primit invitarea măiestrului de a-i servi de model, căci nădăjduia să câștige teva.

Mare i-a fost însă mirarea pictorului, când a recunoscut în figura aceea respingătoare pe omul, care i-a servit mai înainte ca model pentru Mântuitorul. Fărădelegie, ce le-a comis, au schimbat fața de inger a nefericitului om în chipul îngrozitor al satanei.

Am citit în cartea unui renumit pedagog german, că păcatele trupesti, schimbă fețele multor tineri încât se aseamănă foarte mult cu a moimelor. E fapt, că la foarte mulți, se poate ceti de pe față răutatea sufletului. Dar totuș ar greși mult acela, care ar voi să judece bunătatea ori răutatea sufletului numai după față; sufletul unui om urât poate fi foarte frumos, de altă parte un trup frumos poate ascunde un suflet plin de toate răutățile.

După înviere nu vom mai fi expuși la nici un fel de decepțiune, pentru că forma externă a trupului, va fi expresiunea fidelă

a sufletului. S. scriptură zice, că „toți vom lăsa, dar nu toți ne vom schimba“ (I. Cor. 15, 51).

Cu alte cuvinte sufletul bun, blând, frumos va căpăta un trup strălucitor frumos și încă cu atât îi va fi mai mare frumusețea, cu cât a ajuns un grad mai înalt de perfecțiune. Iar sufletul urât, păcătos, se va sălășui în trup respingător și urât după măsură răutății lui.

(Va urma.)

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare.)

— Îți mulțumesc d-le Hugo! zise Bianca.

Hugo a observat frica contesei și a cerut să o afle.

— Permite-mi contesă să știu care-i apel pericol? — nu pentru-că ași fi curios, ci vreau să mă euget asupra lui. Astfel pot să-l delătur încă dela început.

Bianca, primindui jurământul, a fost gata să-i vorbească. Se eugeta înse că ce? și cum? A urmat o tăcere adâncă. Deodată o trezi un sunet de aramă. Era sunetul clopotului celui mare St. Germain l' Auxerrois. La auzul acestuia, contesa sari ca mușcată de șerpe. Fața ia devenit palidă ca moartea, ochii oboșiți priveau spre marelui, pe care voia să-l cuprinză și să-l stringa la braț.

— Auzi? Se începe, te caută pe tine! Dumnezeu apără-ne.

Riviere a stat ca înlemnit.

— Ce se începe? Cine mă caută? Fii liniștită contesă. Eu aud, cei drept sunând clopotele, pe un timp neobișnuit, dar asta mare de a face să fi așa de înfricată.

Bianca își sfărma mâinile și căzu iarăși pe fotel. Hugo a ingenușchiat înaintea ei și ia strâns mâinile tremurătoare.

În vreme-ce Hugo Riviere se nizuia să liniștească pe contesă, în palatul regal, sunetul clopotului a produs îngrijorare de nedescris.

Carol înzădar cărcă să se mai liniștească; nu putea căci îi muștra ora de măcel, care se apropia tot mai repede. Era într-o stare foarte iusupportabilă. Îi muștra frica de păcat.

Ecaterina cunosrându-i firea nu sa mișcat un minut de lângă el. Se temea ca nu cumva Carol să-și schimbe planul și atunci s'a sfârșit cu măcelul.

Ecaterina tot mai își terminase o vorbire în care se afla tot mai mult în contra hugenoților. Carol se plimba mereu prin odaie ascultând fiecare cuvânt al mamei sale. În față trada un chin grozav.

— Pe ce vreme suntem? întrebă cu un glas înădușit.

— A trecut miezul nopții!

— Atunci nu preste mult se va facepe din Paris migrațiunea sufletelor, cari se vor ridica sus, înaintea tronului ceresc, unde toate mă vor acusa numai pe mine. Mă vor acusa și din motivul că nu le-am dat timp nici să se pocăiască măcar.

— Greșești, dacă crezi așa ceva, ia replicat Ecaterina. Regele nu ude, ci aplică numai legea și încă pe tot dreptul, — voind

a pedepsi pe aceia, cari au greșit înaintea lui Dumnezeu, înaintea patriei și a tronului.

— Legea dă cel puțin timp de pocăință și noi toate le executăm noaptea.

— Tu fiul meu, dacă nu te simțești destul de tare în propusul tău, revoacă-ți ordinul și vei împiedeca mobilitatea să măcelărească pe trădătorii patriei tale. Hugenoții vor începe apoi și al patrulea război civil și pe tine te vor ucide întocmai cași pe mine, mama ta. Ceea-ce lor mai înainte nu le-a succed le va succede acum. Tu ești bărbat? Vad, că teama te reține dela toate decisele tale.

— M'am eugetat ieu, dar există în mine un ce, care mă face atent la îngrozitorul păcat ce-l comit. E judecătorul meu intern, care-mi zice că Coligny e trădător de patrie, hugenoții sunt aliații în potriiva Franței, au dărâmat biserici și clăstire, și au ucis preoți și călugări și au predat Angliei celea mai însămnaate orașe ale mele. Pentru aceea de nenumărate ori au meritat moartea. Deci sunt hotărât să piară toți și tu mamă mă vei apăra înaintea acestui judecător intern.

— Asta e o frică copilărească, zise Ecaterina, privindul.

Îndată apoi s'a depărtat din odaie. În antișambra o așteaptă Gondi, camorferul, gata să-i facă serviciul.

— Trebuie să ne grăbim, zise Ecaterina. Regele își pierde curajul din ce în ce mai mult. Vom fi pierduți de cumva își revoacă ordinul. Pentru aceea să nu așteptăm până la orele două, ci mergi și trage numai decât clopotele. Grăbește!

Florențianul a eșit și s'a dus.

Ecaterina s'a întors, la Carol în odaie. Vorbia cu el ascultând că oare n'auze sunetul clopotelor? Regele s'a oprit și asculta și el. Deodată tresare:

— Hab, clopotele!

— E semnalul ce s'a făcut la ordinul tău. Mulțumesc lui Dumnezeu că ti-ai scăpat tronul și patria de un nou război civil.

Regele n'a auzit cuvintele acestea ci numai sunetul clopotului. Privia speriat în depărtare.

— Îmi retrag totul căci mai doare să sed pe un scaun simplu dar în pace, decât pe tronul împărătesc dar între chinurile îngrozitoare ale infernului.

A sărit îndată la ușă ca un nebun.

— Nu-i nime aici? Nime care să mă scape!

Se auziră îndată pași grăbiți. Era un ofițer din garda lui.

— Tu ești Rapin? Grăbește în odaia lui Coligny. Acolo vei afla pe Guise cu oameni lui. Eu, regele demând să nu piară nici unul. Îmi retrag totul. Mergi, grăbește!

S'a reîntors în odaie, unde era mamăsa, ce sta nemișcată ca o statuie.

— Ah, acum mă simt mai liniștit, zise răsufând una. Mi-am retras totul. Tu clopote sună numai mai departe și așa nu înspăimânti pe nime mai mult.

— Tu ești bărbat?

— Sunt creștin mamă, și port frică de mânia lui Dumnezeu.

— Ce copilărie! zise Ecaterina. Regii n'au să poarte mare frică de Dumnezeu, nici nu trebuie să se acomodeze spiritului evanghelic, ci să urzeze principiile machiavelismului.

— Tu mamă ești înțeleaptă, dar înțelepciunea ta nu mă scapă de mamonul.

— Necumintenia și ușurătatea ta, vor fi cauza de-ți vei pierde tronul.

— Eu să-mi perd tronul? Cine mă va detronea?

— Prietini și favoriții tăi, hugenoții! În întreagă țara ta va fi o răscoală. Streinii vor inunda pretutindeni, și pe tine cu partizanii tăi cu tot te vor subjugă după voia lor. Căci cine poate să apere pe un atare rege, care a făcut favoruri dușmanilor lui? Ai ajuns pe povârniș. Azi încă ești rege — păpușă, mâne sclavul lui Coligny ori un cadavru chiar.

Carol sta ca unul care nu înțelege nimic.

— În adevăr am făcut mare prostie zise în sine? Azi rege, mâne păpușa lui Coligny, ori poate cadavru? Să fiu ea nebun că să cruț pe alți și să mă omoare pe mine?

Îndată s'a schimbat de nou! Alerga prin odaie, apoi s'a oprit în fața Ecaterinei.

— Mamă! — să trimit un alt sol?

Ecaterina îl răsă în față. Carol s'a așezat pe un scaun și și-a răzimat capul în mâni.

În antișambra se auziau pași. Se reînțorcea Rapin, ofițerul.

— Majestate, prințul de Lotharingia îți comunică atât, că e prea târziu.

— Târziu? Ce-i asta? Spune, cu ce s'a ocupat Guise?

— Cu nimic și totuși s'a ocupat cu ceva. Stetea în curtea palatului și lângă el era prințul Angouleme. În casa lui Coligny s'a făcut un adevărat măcel. Se auzia zăugănitul săbiilor, pocnetele securilor, sbieratul răniților și vaietele sfâșietoare ale acelor ce muriau. Din când în când se auziau și strigăte de bărbați: „Moarte trădătorilor, tăiați-i până la unul!“ Toate acestea le-am auzit, căci mamă dus în apropierea prințului, a cărui oameni au umplut curtea în momentul când s'a deschis o fereastră, din care privi în jos un om stropit cu sânge pe întreaga față. „Cum stai Besme?“, la întreat Guise. „Am terminat“, răspuse Besme.

„Băstămatul de Coligny e mort deja.“ — „Dacă adevăr!“ zise Angouleme. Doar n'a murit altul în locul regelui hugenoților. Trebuie să ne convingem.“ — „Besme — a strigat de nou Guise. „Dl Angouleme nu veiește să crează, până nu-l va vedea la picioarele lui pe mizerabilul acela.“ — Ce-i mai ușor ca asta“ și îndată a dispărut și nu preste mult a căzut la pământ — din fereastră — un cadavru. Angouleme i a sters sângele de pe fața mortului. „Aduceți facele mai aproape“ a demândat, exam nând cu deamăuntul trăsurile feții. — El e, ucigașul tatălui meu“, — zise infuriat și lovind cadavru cu piciorul. Acum m'am folosit de momentul bine venit ca să comunic această Majestăți voastre. — „Târziu!“ răspuse Guise. „Spune și aceea, ca măcelul s'a început și nu se mai poate împiedea, ba nici intrerumpe.“ Atunci s'a auzit un glas puternic: „Pe ei, ostași! Începutul a fost norocos, acum pe ceilalți. Regele așa voiește!“

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Romul Drâmboiu: *Contabilitatea pentru cârturarii dela sate* (pag. 30) Ediura Asociației 1912.

O cărticica mică, potrivită pentru preoți, învățători și economii noștri, dela sate, care dă îndrumări practice despre felul cum să-și conducă oamenii socoșile de toate zilele. E o carte, pe care o recomandă publicului nostru cu toată căldura. Ceice doresc să o aibă să se adreseze la biroul Asociației în Sibiu, de unde o capătă și gratuit.

Biblioteca pentru toți.

Gabriel Compayré „Pe talozzi și Educația elementară” Biblioteca pentru toți 768—769.

Una din broșurile cari ar putea interesa corpul didactic de ori-ce grad, fără îndocală e și această traducere în românește a d-lui T. Popovici.

Autorul a scris această carte pentru a contribui la omagiile de recunoștință și admirație datorite celebrului autor al romanului „Leonard și Gertruda”, neobositului învățător și neîntrecutului revelator al dezvoltării naturii copilărești. Acest fapt desigur l-a condus pe autor a ne prezenta în o broșură, deși mica dar interesantă, un tablou complet aproape de peripețiile multiple ale vieții, carierei și operile pedagogului și metodicianului Pestalozzi. Influența considerabilă în întreaga Europa-centrală și care a fost prezisa de Pestalozzi, cum și critica numeroaselor scrieri, fac broșura să prezente mai mult interes. Prețul 60 bani. A se cere la librăria editoare Leon Alcalay București.

Nonă bucurie vestim obștei românești: Icoana cu chipurile lui **Horia, Cloșca, Crișan**, a fost scoasă de sub tipar! E o icoană națională, lucrată cu multă grije, în color și se află de vânzare la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Icoana capilor revoluției dela 1784. e făcută după chipurile care se află în Muzeul-Bruckenthal din Sibiu, chipuri de pe vremea lui Horea, făcute de un pictor de atunci la cererea guvernatorului Ardealului, ca se rămână chipul resculătorilor țărani. De pe acele tablouri din muzeu s'a luat fotografie, iar după fotografie a făcut Librăria icoana aceasta. Așadar e chipul cât să poate de credincios a eroului Horia și a soților sei. Se poate capăta pentru suma de 2 cor. 50 fil. franco. — iar franco-recomandat (când e sigur, că nu se perde pe postă), pentru cor. 2.75. Cei care comandă la un loc 10 bucăți, le capătă înloc de 27.50, cu numai 21 cor. Cereți toți această icoană frumoasă, care e o podoabă vrednică a casei fiecărui român. Prețul să-l trimiteți înainte, căci cu ramburs nu se trimite icoana! — Tot aci și tot cu acel preț: „Intrarea lui Mihail Viteazul în Alba-Iulia”. Cine comandă amândouă chipurile de-odată, crută cheltneala de postă la unul din ele! Cu 4 cor. 70 fil. (înloc de

5 cor.) le capătă pe amândouă franco, sau cu 4 cor. 95 franco-recomandat, înloc de 5.50. Trimiteți prețul înainte la „Librăria Națională” S. Bornemisa Orăștie—Szászváros.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4⁵/₁₀ cm.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44.68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat 2.20 cor.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciș prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30

vol. II. *Tradițiunea și Bts.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7.30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru bibliotecii. — Să află de vânzare: la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma. discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobat din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător — 80
 " " " doi " 1.20
 " " " trei " 1.60
 plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comande se pot face la *Tipografia Seminarială*.

IZIDOR MARCU:
Tecnia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5.40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 9.50 cor.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Serviciu conștiincios. Soluri garantate.

FR. CASPARI

[Nagyküküllő vm.] Mediaș—Medgyes.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dñii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 1—?

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Viziteza Nr. 3. execută prompt, iettin și artistic toată specia de lucrări de măsurit și strugărie, precum uși, ferestri, mobile pentru casă, mobilatură pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de brânza aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 11—26

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj*. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.